

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/50/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111217632
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8111217632.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci žalobcu Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, proti žalovanej N. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., C. XX, toho času na neznámom mieste, v konaní zastúpenej V. A., tajomníčkou senátu Krajského súdu v W., o zaplatenie 3 608,16 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 11C/229/2011-235 zo dňa 08.02.2012 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1.089,64 eur s prísl. s tým, že zrušuje platobný rozkaz Okresného súdu Prešov č. k. 25Ro/182/2011-12 zo dňa 28.07.2011.

O d m i e t a odvolanie žalobcu proti výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1 089,64 eur s prísl.

Žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 089,64 eur s úrokmi z omeškania vo výške 0,024% denne od 26.11.2009 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

Vyslovil, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. §§ 2 písm. a), b); 4 ods. 1, 3 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, §§ 39; 41; 52 ods. 1, 3, 4; 457; 517 ods. 1, 2; 544 ods. 1, 2; 563 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.

Konštatoval, že mal za nepochybné preukázané, že v úverovej zmluve, uzavretej medzi účastníkmi konania, absentuje údaj o priemernej hodnote RPMN. V čase uzavretia zmluvy podľa zákona č. 258/2001 Z. t. sa tento údaj vyžadoval pod sankciou záveru o poskytnutí úveru bez úrokov a bez poplatkov. Preto žalobca nemá nárok na požadovanie úrokov a poplatkov z predmetnej úverovej zmluvy.

Súd prvého stupňa zároveň konštatoval, že dospel k záveru o absolútnej neplatnosti celej úverovej zmluvy.

Zaoberal sa aj výškou dohodnutého úroku úveru, ktorý činil 32,91 % ročne a v tejto súvislosti konštatoval, že z internetovej stránky preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 5 rokov v apríli 2008 činila priemerná úroková sadzba 13,96 % ročne.

Na základe uvedeného vyslovil záver, že úrok dohodnutý medzi účastníkmi bol v danom prípade navýšený o 136 % v porovnaní s priemernou úrokovou sadzbou v bankách. Dohoda o výške úrokov, ktorá presahuje o 136 % priemernú úrokovú sadzbu v peňažných ústavoch, je absolútne neplatná pre rozpor s dobrými mravmi.

V tejto súvislosti súd prvého stupňa vyslovil záver, že vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je kvalifikačným momentom úverovej zmluvy, nie je možné považovať za neplatnú len úverovú zmluvu v časti úrokov, ale celú zmluvu. Bez úrokov úverová zmluva prestáva byť úverovou zmluvou.

Žalobca si uplatnil aj nárok na zmluvnú pokutu, ktorú však vôbec nešpecifikoval. Z pripojeného splátkového kalendára vyplýva len to, že jedna zmluvná pokuta je vo výške 6,64 eur a druhá vo výške 20,64 eur.

Vo vzťahu k uvedenému súd prvého stupňa konštatoval, že odhliadnuc od toho, že žalobca nepreukázal, na základe čoho, akých porušení právnych povinností si zmluvnú pokutu uplatnil, vychádzajúc so záveru o neplatnosti celej úverovej zmluvy je zrejmé, že neplatná je aj dohoda o zmluvnej pokute, ktorá ako zabezpečovací právny inštitút je subsidiárna k základnej, t. j. k úverovej zmluve. Pokiaľ úverová zmluva je neplatná, neplatné sú aj všetky na ňu nadväzujúce zmluvy, vrátane dohody o zmluvnej pokute, ale aj o iných poplatkoch (za upomienku). Zákon vyžaduje písomnú formu o zmluvnej pokute, čo znamená, že dohodu o zmluvnej pokute musia účastníci podpísať. Nestačí, ak zmluvná pokuta je upravená len v obchodných podmienkach, ktoré účastníci nepodpisujú, a ktoré navyše sú nacyklostilované, napísané drobným písmom a v rozsiahlom objeme, takže málokto zo spotrebiteľov ich prečíta.

V dôsledku svojho záveru o neplatnosti úverovej zmluvy prvostupňový súd vyslovil, že žalobca má nárok len na vrátenie toho, čo poskytol žalovanej, Tejto poskytol úver vo výške 1 991,64 eur. Žalovaná z neho zaplatila 902,97 eur, preto má doplatiť žalobcovi ešte 1 089,64 eur.

Preto súd prvého stupňa zaviazal žalovanú k úhrade sumy 1 089,64 eur s úrokom z omeškania požadovaným žalobcom, pretože tento považoval za nepresahujúci zákonnú výšku úrokov z omeškania, vychádzajúc z dispozičnej zásady, upravenej v ustanovení § 153 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil podľa ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, pričom konštatoval, že náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku si uplatnil len žalobca, avšak vzhľadom na to, že mal vo veci len čiastočný úspech, súd prvého stupňa mu náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca.

V odvolaní citoval všetky výroky rozsudku a uviedol, že odvolanie podáva proti citovaným výrokom.

Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Je síce pravdou, že zmluva, uzavretá medzi ním a žalovanou neobsahuje priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov, ale legislatívny a skutkový stav v období uzavretia zmluvy ho zbavuje niešť zodpovednosť za neuvedenie priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov. Úverová zmluva č. 3804084063 bola uzavretá medzi žalobcom a žalovanou dňa 17.04.2008. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. k) zák. č. 258/2001 Z. z. sa zaviedlo do právneho poriadku SR novelou, účinnou od 01.01.2008. V ustanovení § 8aa ods. 1 (prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2008) sa uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere a formulár (§ 3 ods. 5) musí obsahovať prvýkrát priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov (§ 4 ods. 2 písm. k) do dvoch mesiacov po jej zverejnení podľa § 7a ods. 2. Priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov zverejnilo Ministerstvo financií SR po prvýkrát v roku 2008, a to 29.04.2008 na svojej webovej stránke so stavom ku 31.03.2008.

Z uvedeného vyplýva, že žalobca konal v súlade s právnym legislatívnym stavom v čase uzavretia úverovej zmluvy a z tohto dôvodu v žiadnom prípade nie je možné poskytnutý úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Citujúc ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka oprávnený ďalej namietal, že rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi je potrebné posudzovať v každom prípade individuálne, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti konania účastníkov v príslušnom období a na ich vtedajšie postavenie. Bez ohľadu na skutočnosť, že v prípade úverového vzťahu medzi spotrebiteľom a poskytovateľom ide o spotrebiteľský úver, uzatvorený podľa ustanovení zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch podľa znenia v rozhodnom období, ide v prípade úverových vzťahov o tzv. „čistý obchod“, teda zmluvný typ, ktorý je upravený výlučne v Obchodnom zákonníku, a preto sa naň vzťahuje obchodnoprávna úprava.

S odvolaním sa na ustanovenie § 502 Obchodného zákonníka oprávnený ďalej namietal, že vo všeobecnosti je možné úrok charakterizovať ako cenu úveru. U úroku je potrebné rozlišovať základnú úrokovú sadzbu a tzv. maržu, t. j. prirážku nad základnú úrokovú sadzbu- Zatiaľ čo základná úroková sadzba odráža výšku nákladov, za ktoré banka alebo iný subjekt obstaráva úverové prostriedky, výška marže závisí od bonity klienta, výšky a druhu úveru, spôsobu zabezpečenia návratnosti poskytnutých peňažných prostriedkov zo strany dlžníka a podobne. Usmerňovanie úverových sadzieb vykonáva NBS na základe zák. č. 566/1992 Zb. Vzhľadom na kolísanie úrokových sadzieb Obchodný zákonník neustanovuje konkrétnu výšku úrokov, len poukazuje na možnosť ich odvodu na základe zákona o NBS. V prípade, že najvyššie prípustné úroky nie sú zákonom stanovené a výška úrokov nie je dojednaná ani v zmluve o úvere, je dlžník povinný platiť úroky obvykle požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v dobe uzavretia zmluvy o úvere. Nemožno však porovnávať úvery poskytované bankami a nebankovými subjektmi. Dojednaný úrok za poskytnutie úveru predstavuje jednak odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, ako aj krytie rizika veriteľa v súvislosti s poskytnutím úveru a zohľadňuje náklady, spojené so získaním zdrojov financovania úverov. Kým banky poskytujú úvery spravidla z prostriedkov svojich klientov, nie z vlastných zdrojov, nebankové subjekty poskytujú úvery predovšetkým z vlastných zdrojov, ktoré si musia za nemalé úroky požičovať u bánk a iných finančných inštitúcií. Banky spravidla poskytujú úvery klientom, ktorí spĺňajú prísnejšie podmienky. Je preto rozdiel v štruktúre klientov bánk a nebankových subjektov. Rozdielne podmienky sa odrážajú aj vo výške dojednanej úrovej sadzby, ktorá musí byť vyššia, aby kompenzovala nebankovým subjektom vyššiu mieru rizika.

Žalobca nesúhlasil ani so záverom prvostupňového súdu, že úverová zmluva ako celok je v rozpore s dobrými mravmi. Pokiaľ by aj niektorá z vyššie uvedených námietok prvostupňového súdu bola opodstatnená, nespôsobovalo by to neplatnosť úverovej zmluvy ako celku, ale podľa ust. § 41 Občianskeho zákonníka iba čiastočnú neplatnosť toho - ktorého ustanovenia úverovej zmluvy. Ak právny úkon odporuje zákonným ustanoveniam, ktoré nemajú kogentnú povahu, nemá to za následok neplatnosť právneho úkonu. Aby bol právny úkon neplatný, musí ísť o určitý kvalifikovaný rozpor s dobrými mravmi. Rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi nastáva bez ohľadu na to, kto tento rozpor spôsobil a bez ohľadu na to, či druhá strana bola pri vzniku právneho úkonu v dobrej viere. Predmetná

úverová zmluva nebola ani v rozpore so zákonom, ani zákon neobchádzala a nebola ani uzavretá v rozpore s dobrými mravmi.

Z úverovej zmluvy vyplýva výška úrokovej sadzby 32,91 % ročne a súd prvého stupňa zistil z internetovej stránky NBS, že úrokové miery v bankách pri spotrebiteľskom úvere nad 5 rokov v apríli 2008 boli priemerne 13,96 % ročne, čo predstavuje len približne 2,35 násobne vyšší úrok ročne oproti úrokom, ktoré v tom čase poskytovali obchodné banky. U nebankových subjektov vo všeobecnosti sa dajú vzhľadom na vyššiu mieru rizika akceptovať vyššie úroky, ako u obchodných bánk. Prvostupňový súd obišiel ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ktoré bolo účinné a platné v čase uzavretia zmluvy a umožňovalo prostredníctvom moderačného práva súdu znížiť výšku úrokov a zabrániť tomu, aby zmenil odplatný právny vzťah, ktorým úverová zmluva podľa Obchodného zákonníka aj podľa definície zmluvy o spotrebiteľskom úvere je, na bezodplatný právny vzťah.

Úverová zmluva bola uzavretá ako telefonická pôžička, pri ktorej žalobca vždy posielal návrh na uzavretie úverovej zmluvy svojim klientom, ktorí majú vždy dostatok času oboznámiť sa s obsahovými náležitosťami úverovej zmluvy a rozhodnúť sa, či prijmú ponuku žalobcu. Výška 32,91 % ročnej úrokovej sadzby bola uvedená v úverovej zmluve jasne, zrozumiteľne a čitateľne v kolónke č. 39. Žalovaná nepopierateľne mala evidentný záujem o poskytnutie daného úveru s takto dohodnutou výškou odplaty pre žalobcu, čo potvrdila svojim podpisom úverovej zmluvy. V trhovom prostredí spotrebiteľ má právo sa sám rozhodnúť, či daný produkt alebo ponuku využije a v prípade že áno, je zodpovedný za svoje konanie.

Žalobca nesúhlasil ani s tvrdením prvostupňového súdu, že pri inštitúte dohody o zmluvnej pokute v úverovej zmluve absentuje písomná forma. Tvrdil, že dojednanie o zmluvnej pokute je zapracované v úverových zmluvných podmienkach, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy, je platným a rovnocenným dojednaním s ostatnými zmluvnými podmienkami a ako také majú ich ustanovenia rovnakú právnu moc a váhu ako majú dojednania, uvedené na lícnej strane úverovej zmluvy. Nie je možné odlišne posudzovať jednotlivé dojednané ustanovenia, lebo aj keď sú úverové zmluvné podmienky tzv. typovými, ich platnosť a právnu vymožiteľnosť prejedikujú právne predpisy, upravujúce danú oblasť záväzkových zmluvných vzťahov. Subjektívny dojem, ktorý vyvoláva veľkosť písma, nemožno hodnotiť ako adekvátne a relevantné hodnotenie, preukazujúce právne pochybenie. Žiadny záväzný predpis v čase uzavretia zmluvy neurčoval formu zmluvy, resp. nestanovoval veľkosť písma, akou má byť zmluva napísaná. S poukazom na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka zmluvná pokuta predpokladá riadne uzavretú hlavnú zmluvu, ktorá bola uzavretá platne. Dohodu o zmluvnej pokute možno uzavrieť samostatne, alebo ako súčasť záväzkového právneho vzťahu, ktorého sa zmluvná pokuta týka. Žalovaná prejavila svoj súhlas s dohodnutou zmluvnou pokutou podpisom úverovej zmluvy, pretože jej neoddeliteľnou súčasťou sú zmluvné podmienky žalobcu.

Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok zmenil v súlade s petitom návrhu na vydanie platobného rozkazu.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich mu z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 05.03.2013 a zistil, že napadnutý rozsudok je vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania vecne správny. Iba odvolanie žalobcu proti výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1 089,64 eur s úrokmi z omeškania vo výške 0,024 % denne od 26.11.2009 do zaplataenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku je potrebné odmietnuť.

Zo spisu vyplýva, že žalobca sa návrhom zo dňa 16.06.2011 domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým by súd uložil žalovanej zaplatiť mu 3 608,16 eur, úrok z omeškania vo výške 0,024 % denne zo

sumy 3 608,16 eur od 26.11.2009 do zaplataenia, pokutu vo výške 27,28 eur, upomienku vo výške 3,32 eur a trovy konania vo výške 218,- eur.

Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že dňa 14.04.2008 uzavrel so žalovanou úverovú zmluvu č. 3804084063, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 1 991,64 eur (60 000,- Sk). Žalovaná sa zaviazala uhradiť úver v 72 mesačných splátkach po 64,50 eur, teda spolu 4 644,- eur. Nakoľko žalovaná nesplácala úver podľa dohodnutých podmienok, žalobca jej uložil v súlade s úverovými zmluvnými podmienkami pokutu vo výške 27,28 eur, upomienku vo výške 3,32 eur a dňa 25.11.2009 jej zaslal výzvu k splateniu celého dlhu vo výške 3 638,76 eur. Žalovaná nezaplatila nič.

Z pripojenej úverovej zmluvy evidenčné číslo 9992, číslo zmluvy 3804084063 vyplýva, že celková výška úveru bola 60 000,- Sk s mesačnou splátkou 1 943,- Sk pri počte splátok 72 a s ročnou úrokovou sadzbou 32,91 %.

V zmluve je uvedená ročná percentuálna miera nákladov 39,2 % a celkové náklady spotrebiteľa 74 568,- Sk.

V kolónke 41 Priemerná hodnota RPMN nie je uvedený žiadny údaj.

Žalobca podpísal predmetnú zmluvu dňa 14.04.2008 a žalovaná dňa 17.04.2008.

V spise (na č. I. 5) sa nachádzajú Úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. a Splátkový kalendár zmluvy, z ktorého vyplýva, že žalovaná zaplatila žalobcovi celkom 14 splátok po 64,50 eur, čo je vyčíslené na sumu 902,97 eur. Zosplatenie zmluvy je vyčíslené na sumu 3 350,16 eur.

Listom zo dňa 25.11.2009 vyzval žalobca žalovanú na splatenie celého úveru vo výške 3 638,76 eur.

Súd prvého stupňa vydal dňa 28.07.2011 platobný rozkaz č. k. 25Ro/182/2011-12, ktorým uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu sumu 3 608,16 eur, úrok z omeškania 0,024 % denne zo sumy 3 608,16 eur od 26.11.2009 do zaplataenia, pokutu vo výške 27,28 eur a nahradiť trovy konania vo výške 221,32 eur.

Pre nemožnosť doručenia platobného rozkazu žalovanej do vlastných rúk, súd prvého stupňa nariadil vo veci pojednávanie a dňa 08.02.2012 vyhlásil napadnutý rozsudok.

Odvolačný súd považoval za potrebné primárne sa vysporiadať s odvolacou námietkou žalobcu, že v danom prípade ide o tzv. absolútny obchod, teda zmluvný typ, ktorý je upravený výlučne v Obchodnom zákonníku, a preto sa na daný vzťah vzťahuje obchodnoprávna úprava.

K tejto odvolacej námietke odvolací súd konštatuje, že tzv. úver ako absolútny obchod nie je žiadnou prekážkou na aplikáciu všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, medzi ktoré patria aj ust. § 52 a nasl. týkajúce sa ochrany spotrebiteľa vychádzajúce zo subsidiarity Občianskeho zákonníka.

Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 zák. č. 40/1964 Občianskeho zákonníka, platného a účinného v čase uzavretia zmluvy (t. j. ku 17.04.2008), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa odseku 3 citovaného zákonného ustanovenia, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa ods. 4 citovaného zákonného ustanovenia, spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Preto odvolací súd považuje túto odvoláciu námietku žalobcu za nedôvodnú.

Odvolací súd ďalej posudzoval opodstatnenosť odvolacej námietky žalobcu, týkajúcu sa nesprávneho záveru prvostupňového súdu o tom, že v dôsledku absencie priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o úvere, je úver bez úrokov a poplatkov.

Na základe zistenia odvolací súd konštatuje, že táto odvolacia námietka je dôvodná.

Tak, ako vyplýva z oznámenia Ministerstva financií SR, uverejnenej na webovej stránke (<<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6783>>), Súhrnné informácie o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 1. štvrtrok 2008 <http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=6783&documentId=2489> boli zverejnené na predmetnej stránke ministerstva až dňa 29.04.2008, teda až po uzavretí zmluvy medzi žalobcom a žalovanou.

Ani takýto nesprávny záver prvostupňového súdu však nič nemení na skutočnosti, že úrok vo výške 32,91 % ročne, na ktorý si žalobca uplatňuje nárok, nemožno priznať.

V tomto smere je potrebné prisvedčiť prvostupňovému súdu, že vzhľadom na úrokové miery podobných úverov v bankách za rozhodujúce obdobie, t. j. apríl 2008, zverejnených Národnou bankou Slovenska, je úrok vo výške 32,19 % neprimerane vysoký a v rozpore s dobrými mravmi, keď o viac ako 138 % prevyšoval priemernú úrokovú sadzbu v peňažných ústavoch v rozhodujúcom období (13,96 %).

K ďalšej odvolacej námietke žalobcu, že súd mal prihliadať na to, že žalobca je nebankovým subjektom a zároveň mal prihliadať na podmienky, za akých žalobca poskytuje úvery, odvolací súd konštatuje, že ani vyššia miera rizika, ktoré žalobca prípadne znáša, nezbavuje ho povinnosti konať v súlade so zákonom a dobrými mravmi.

K odvolacej námietke žalobcu, že v danom prípade bola predmetná úverová zmluva uzavretá ako telefónna zmluva, odvolací súd konštatuje, že uvedená okolnosť nemá za následok vylúčenie aplikácie príslušných ustanovení zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, a to z dôvodu, že v danom prípade ide nepochybne o spotrebiteľský úver, na ktorý sa vzťahuje právna úprava zákona o spotrebiteľských úveroch a zároveň z ustanovenia § 1 ods. 2 tohto zákona nevyplýva, že by sa uvedený zákon nevzťahoval aj na telefónnu pôžičku, pričom zmluvy, na ktoré sa tento zákon nevzťahuje, sú v uvedenom ustanovení vymedzené taxatívne.

V tejto súvislosti odvolací súd dáva žalobcovi do pozornosti ustanovenie § 8 zák. č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení platnom a účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (17.04.2008), podľa ktorého práva spotrebiteľa ustanovené týmto zákonom nemožno vopred zmluvne vylúčiť ani obmedziť, a to bez ohľadu na právny poriadok, ktorým sa zmluvný vzťah riadi. Zmluva na diaľku nesmie obsahovať ustanovenia, ktorými by sa spotrebiteľ vopred vzdával akýchkoľvek práv, a ustanovenia, že dokazovanie týkajúce sa splnenia všetkých povinností dodávateľa alebo časti povinností dodávateľa, ktoré preňho vyplývajú z tohto zákona, spočíva na spotrebiteľovi.

Zároveň z ustanovenia § 12 tohto zákona vyplýva, že povinnosťami dodávateľov a spotrebiteľov podľa tohto zákona pri poskytovaní finančných služieb na diaľku nie sú dotknuté povinnosti dodávateľov a spotrebiteľov podľa osobitných predpisov a ak tento zákon neustanovuje inak, na zmluvy na diaľku a na právne vzťahy, ktoré z nich vzniknú, sa vzťahujú osobitné predpisy (§ 13 ods. 3 zák. č. 266/2005 Z. z.). Týmito predpismi sú podľa uvedeného ustanovenia Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a iné predpisy.

Teda bez ohľadu na to, že zmluva bola uzavretá ako telefónna zmluva, nebola tým dotknutá povinnosť žalobcu ako dodávateľa postupovať v súlade so zákonom na ochranu spotrebiteľa a v súlade s Občianskym zákonníkom.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa konštatoval absolútnu neplatnosť celej úverovej zmluvy a na základe takéhoto záveru vyslovil, že vychádzajúc so záveru o neplatnosti celej úverovej zmluvy je zrejmé, že neplatná je aj dohoda o zmluvnej pokute, ktorá ako zabezpečovací právny inštitút je subsidiárna k základnej, t. j. úverovej zmluve. Pokiaľ úverová zmluva je neplatná, neplatné sú aj všetky na ňu nadväzujúce zmluvy, vrátane dohody o zmluvnej pokute, ale aj iných poplatkov.

Odvolačný súd sa s uvedeným záverom prvostupňového súdu nestotožňuje, a to z dôvodov uvedených vyššie.

Stotožňuje sa však skonštatovaním prvostupňového súdu, že zákon vyžaduje písomnú formu o zmluvnej pokute, čo znamená, že dohodu o zmluvnej pokute musia jej účastníci dohodnúť a podpísať, nestačí, ak je zmluvná pokuta upravená len v obchodných podmienkach, ktoré účastníci nepodpisujú, a ktoré sú nacyklostilované, napísané drobným písmom a v rozsiahlom objeme, takže málokto zo spotrebiteľov ich prečíta.

Práve z vyššie uvedeného dôvodu je potrebné považovať „dohodu“ účastníkov o zmluvnej pokute za neprijateľnú podmienku, ktorá je v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1, 2, 3, 5 Občianskeho zákonníka, platného a účinného v čase uzavretia zmluvy, neplatná.

Žalobca v priebehu konania nepreukázal možnosť voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok, teda že bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Prvostupňový súd ďalej nepriznal žalobcovi uplatnený nárok na zaplatenie poplatku za upomienku vo výške 3,32 eur, čo odôvodnil tým, že v danom prípade ide o neprijateľnú podmienku pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzhľadom na jeho výšku.

K uvedenému odvolací súd konštatuje, že poplatok za upomienku výrazne prevyšuje náklady na upomienku, nahovoriac o tom, že ak by upomienok bolo viac, poplatky by zjavne prevýšili náklady, spojené s upomienkami.

Súd už aplikoval teóriu skutočného plnenia, podľa ktorej spotrebiteľ nemá dôvod platiť za služby, ktoré preňho neznamenia žiadny prospech. Poplatkom za upomienku, ktorý prevyšuje náklady sa obchádza ustanovenie § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka (Príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.)

Odvolačný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti rozhodnutie Vrchného krajinského súdu v Brandenbure (Brandenburgisches Oberlandesgericht) z 21. júna 2006 č. k. 7 U 17/06, ktoré za neprijateľnú považuje aj zmluvnú podmienku, odporujúcu ratio legis inštitútu, podľa ktorého bola

dohodnutá. V danom prípade patria veriteľovi skutočné náklady za upomienku. Poplatok požadovaný žalobcom tieto náklady zjavne prevyšuje, pričom výšku nákladov žalobca nepreukázal.

K odvolacej námietke žalobcu, že vo vzťahu k úroku z úveru mal súd prvého stupňa postupovať podľa ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, odvolací súd konštatuje, že vzhľadom na to, že dojednanie o úroku z úveru je vzhľadom na dôvody uvedené vyššie, neprijateľnou zmluvnou podmienkou a nie je možné postupovať podľa ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Dojednanie o zmluvnej pokute je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku a dojednanie o úroku je potom ako také absolútne neplatné podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Moderácia tohto zmluvného dojednania preto nie je možná.

Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že odvolanie žalobcu proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti je nedôvodné a rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné podľa ustanovenia § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku potvrdiť, lebo je v tomto výroku vecne správne. Žalobca nárok na sumy, žiadané žalobou a nepriznané súdom prvého stupňa nepreukázal.

Ak platobný rozkaz nemožno doručiť čo i len jednému z odporcov, súd ho uznesením zruší v plnom rozsahu (§ 173 ods. 2 prvá veta O. s. p.).

Keďže súd prvého stupňa opomenul zrušiť platobný rozkaz po tom, čo ho nebolo možné žalovanej doručiť, toto jeho procesné pochybenie, ktoré však nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 4 O. s. p.), zrušil platobný rozkaz odvolací súd.

Vo vzťahu k výroku, ktorým súd prvého stupňa uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi 1 089,64 eur s úrokmi z omeškania vo výške 0,024 % denne od 26.11.2009 do zaplatenia, odvolací súd konštatuje, že predmetným výrokom bolo žalobcovi vyhovené, aj keď len v časti uplatneného nároku, dotknutým výrokom mu nebola spôsobená žiadna ujma, preto nie je v zmysle zákona osobou, oprávnenou na podanie odvolania.

Preto odvolací súd odvolanie žalobcu čo do výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1 089,64 eur s úrokmi z omeškania vo výške 0,024 % denne od 26.11.2009 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku ako podané neoprávnenou osobou odmietol.

K súdom priznanej sume 1.089,64 Eur s prísl. odvolací súd ešte dodáva, že žaloba mal nárok na zaplatenie sumy 1.088,67 Eur, keďže proti tomuto výroku odvolanie žalovanou nebolo podané, nebolo možné v zmysle zásady zákazu reformatio in peius, t. j. zmeny k horšiemu, zmeniť tento výrok v neprospech žalobcu.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., keď v odvolacom konaní žalobca nebol úspešný a žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli.

Odvolací súd zároveň v súlade s ustanovením § 173 ods. 3 veta tretia O.s.p. zrušil platobný rozkaz č. k. 25Ro/182/2011-12 zo dňa 28.07.2011.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.